

Voldoen aan normen beleggersbescherming: wat betekent dit voor u?

In het kort De AFM deed in 2024 en 2025 risicogestuurd onderzoek bij een aantal kleinere vermogensbeheerders. We onderzochten de naleving van verschillende normen op het gebied van beleggersbescherming. Op basis van deze onderzoeken hebben we verschillende verbeterpunten opgesteld die naar onze verwachting ook voor andere vermogensbeheerders waardevol kunnen zijn. We verwachten dat marktpartijen hiermee aan de slag gaan.

Over ons onderzoek

Het is belangrijk dat er voor consumenten belegd wordt in financiële instrumenten die passen bij hun persoonlijke situatie en voorkeuren. Dit vergroot het vertrouwen in de financiële sector en ook het vertrouwen van klanten in de onderneming waarbij ze beleggen.

Er is wet- en regelgeving die eraan moet bijdragen dat consumenten beleggen in instrumenten die bij hen passen. Ook kleinere vermogensbeheerders moeten daaraan voldoen.

Wij hebben onderzoek gedaan naar de naleving van een aantal normen; per norm delen we een aantal belangrijke verbeterpunten voor kleinere vermogensbeheerders.

1. Geschiktheid en vastlegging: vraag goed uit, leg zorgvuldig vast
2. PARP: ontwikkel en toets producten zorgvuldig
3. Vakbekwaamheid: zorg dat medewerkers aantoonbaar vakbekwaam zijn
4. Kostentransparantie: wees transparant over alle kosten
5. Belangenconflicten: voorkom belangenverstrengeling
6. Meldingen: meld incidenten en wijzigingen direct bij de AFM
7. Compliance: richt de compliancefunctie goed in

1. Geschiktheid en vastlegging: vraag goed uit, leg zorgvuldig vast

De geschiktheidstoets is bedoeld om beleggingen aan te laten sluiten bij de klant. Dit vraagt om een zorgvuldige uitvraag naar onder meer de financiële situatie van de klant, zijn beleggingsdoel en voorkeuren. De verzamelde informatie moet vervolgens worden meegenomen bij de (uiteindelijke) invulling van de beleggingsportefeuille.

Een zorgvuldige uitvraag is belangrijk, omdat dat de basis is voor het bepalen van de geschiktheid van de belegging en het voorkomen van een mismatch. Ook een zorgvuldige vastlegging is van belang. Er moet aantoonbaar worden vastgelegd welke informatie is verzameld en hoe deze informatie is betrokken bij beleggingsbeslissingen.

Een zorgvuldige vastlegging maakt inzichtelijk dat conform de regelgeving wordt gehandeld. Dit draagt niet alleen bij aan de bescherming van de klant. Het verkleint ook het juridische risico voor de onderneming bij toezichtonderzoeken en eventuele claims.

Geschiktheidstoets – dit verwacht de AFM van u

- Vermogensbeheerders **winnen in het belang van de klant informatie** over diens financiële positie, doelstellingen, risicobereidheid en kennis en ervaring. Ze baseren vervolgens de wijze van beheer van het individuele vermogen mede op basis van de ingewonnen informatie.
- Vermogensbeheerders geven **begrijpelijke uitleg** over het onderdeel [duurzaamheid in de geschiktheidstoets](#). Ze voorzien klanten zo veel mogelijk van geschikte producten die passen bij hun duurzaamheidsvoorkeuren. Daarbij sturen vermogensbeheerders niet op aanpassing van deze voorkeuren van klanten.

Vastlegging – dit verwacht de AFM van u

- Vermogensbeheerders **winnen informatie in op een wijze die waarborgt** dat deze daadwerkelijk wordt verkregen.
- Vervolgens leggen ze de bij de klant **ingewonnen informatie** goed

vast. Wanneer er geen vastlegging beschikbaar is waaruit blijkt dat de benodigde informatie is verkregen, kan een vermogensbeheerder immers niet aantonen dat zij de informatie heeft verkregen.

- Vermogensbeheerders leggen **afspraken** met klanten vast, zodat ook achteraf kan worden gevolgd hoe het beheer van het individuele vermogen is uitgevoerd.

2. PARP: ontwikkel en toets producten zorgvuldig

Het *'product approval and review process'* (PARP) waarborgt dat financiële instrumenten aansluiten bij de belangen en behoeften van de beoogde doelgroep en geen onbedoelde schade veroorzaken. Dit vraagt om (goed beleid voor) een duidelijke doelgroepafbakening, scenario-analyses en periodieke evaluatie.

Vermogensbeheerders moeten PARP-beleid opstellen, omdat zij financiële instrumenten distribueren. Waarbij afzonderlijk geldt dat ondernemingen die (ook) financiële instrumenten ontwikkelen, als ontwikkelaar óók PARP-beleid moeten opstellen.

Daarnaast moet het beleid actueel zijn, afgestemd op de complexiteit van het instrument en leiden tot tijdige aanpassing of terugtrekking als het instrument niet geschikt blijkt. Zo voorkomt u dat complexe of risicovolle instrumenten terechtkomen bij klanten voor wie deze instrumenten niet passend zijn.

PARP – dit verwacht de AFM van u

- Vermogensbeheerders – ook kleinere – beschikken over **adequate procedures en maatregelen** en leggen deze ook vast.
- Vermogensbeheerders zorgen ervoor dat de **doelgroep** voor wie het financiële instrument bestemd is, voldoende (diepgaand) wordt **afgebakend** aan de hand van de vijf doelgroepcategorieën¹, zoals toegelicht in de [ESMA-richtsnoeren voor productgovernanceverplichtingen van MiFID II](#).
- Vermogensbeheerders werken de **doelgroep** voor **ingewikkeldere**

1. 1. Het type cliënt voor wie het instrument bedoeld is; 2. Kennis en ervaring; 3. Financiële situatie met een focus op het vermogen om verliezen te dragen; 4. Risicotolerantie en verenigbaarheid van het risico/rendementsprofiel van het instrument met de doelmarkt; en 5. Doelstellingen en behoeften van cliënten.

en risicovollere instrumenten diepgaander uit. Ook stellen ze beleid op dat ervoor zorgt dat er voor klanten niet wordt belegd in financiële instrumenten die niet passen bij hun uitgangspunten en risico-profiel, bijvoorbeeld omdat ze voor hen te complex zijn.

- Vermogensbeheerders analyseren en evalueren de **werking van een instrument** op basis van meerdere scenario's. Zo onderzoeken vermogensbeheerders hoe een instrument presteert onder zowel positieve als negatieve marktomstandigheden. Denk hierbij aan de hoogte van de rente of aan ontwikkelingen op de wereldwijde financiële markten. Maar bijvoorbeeld ook aan de persoonlijke situatie van de klant. Vermogensbeheerders stellen daarbij vast dat een instrument geen afbreuk doet aan de behoeften van hun doelgroep.
- Vermogensbeheerders **evalueren** periodiek, of wanneer daar aanleiding toe is, hun procedures en maatregelen en richten dit proces zo in dat de evaluatie van het financieel instrument tijdig plaatsvindt. Zij stemmen de evaluatiefrequentie af op de complexiteit van het instrument en passen het instrument snel aan als dat nodig is. In het uiterste geval halen ontwikkelaars een instrument van de markt wanneer blijkt dat het afbreuk doet aan de belangen van de klant of de doelgroep voor wie het instrument is ontwikkeld.
- Vermogensbeheerders zijn zorgvuldig bij de **selectie** van financiële instrumenten voor het beheer van individuele vermogens. Zo voorkomen zij dat instrumenten die niet geschikt zijn voor retailbeleggers, terechtkomen in de portefeuilles van retailbeleggers.

3. Vakbekwaamheid: zorg dat medewerkers aantoonbaar vakbekwaam zijn

Het hebben van vakbekwame medewerkers is een belangrijke randvoorwaarde voor goede beleggingsdienstverlening en een zorgvuldige behandeling van klanten. Medewerkers van beleggingsondernemingen die klanten informeren of adviseren over beleggingen, moeten daarom aantoonbaar vakbekwaam zijn. Dat geldt ook voor medewerkers van kleinere vermogensbeheerders. Dit kan via [DSI-registratie](#) of een gelijkwaardig alternatief. Bij een gelijkwaardig alternatief moeten beleggingsondernemingen zelf vastleggen welke opleidingen medewerkers hebben gevolgd en hoe zij hun kennis up-to-date houden. Actuele

en relevante kennis is essentieel om klanten goed te informeren en te adviseren, en hun belangen te beschermen.

Vakbekwaamheid - dit verwacht de AFM van u

- Beleggingsondernemingen zorgen ervoor dat iedere medewerker die klanten informeert of adviseert over beleggingen dan wel hun vermogen beheert, **aantoonbaar vakbekwaam** is volgens de wettelijke vereisten die daarvoor gelden. Beleggingsondernemingen hebben alle medewerkers die vakbekwaam moeten zijn, **geregistreerd** bij DSI, of houden zelf bij welke relevante opleidingen zij hebben gevolgd en hoe zij hun kennis up-to-date hebben gehouden.

4. Kostentransparantie: wees transparant over alle kosten

Kostentransparantie is cruciaal. Klanten moeten vooraf én achteraf inzicht krijgen in alle kosten, afgestemd op hun persoonlijke situatie. Bij wijzigingen moet u hen tijdig en duidelijk informeren, zodat zij weloverwogen keuzes kunnen maken.

Kostentransparantie - dit verwacht de AFM van u

- Vermogensbeheerders verstrekken zowel **voorafgaand** aan hun dienstverlening (ex-ante) als **achteraf** (ex-post) **informatie** over de kosten en lasten, specifiek toegespitst op de persoonlijke situatie van de klant.
- Vermogensbeheerders voegen in de door hen verstrekte informatie over de **kosten en de lasten van de dienstverlening** (beleggings- en nevendiensten) samen. Daarnaast voegen zij de **kosten en lasten van het financiële instrument** afzonderlijk samen. Vervolgens tellen zij de totale kosten en lasten op en geven deze weer in zowel een geldbedrag als een percentage.
- Vermogensbeheerders brengen klanten tijdig op de hoogte van **ingrijpende veranderingen** in de beleggingsdienstverlening, bijvoorbeeld in de hoogte van de kosten en lasten. Ook specificeren ze duidelijk waar de wijzigingen over gaan.

5. Belangenconflicten: voorkom belangenverstrengeling

Een goed beleid voor het voorkomen van belangenverstrengeling is essentieel. Zeker wanneer u eigen financiële instrumenten aanbiedt, moet u prikkels zoals volume- en margevoordelen herkennen en mitigeren. Als belangenconflicten niet volledig te voorkomen zijn, moet u klanten hierover helder informeren.

Beleid ter voorkoming van belangenconflicten - dit verwacht de AFM van u

- Vermogensbeheerders **identificeren** belangenconflicten tijdig en voorkomen of beheersen ze met passend beleid.
- Vermogensbeheerders brengen klanten via een duurzame drager² **op de hoogte van belangenconflicten** die niet volledig kunnen worden gemitigeerd. Ze geven daarbij voldoende - op de kenmerken van de klant afgestemde - uitleg, zodat de klant goed begrijpt wat er speelt en een weloverwogen beslissing kan nemen over de beleggingsdienst, beleggingsactiviteit of nevendienst waarbij het conflict zich voordoet.
- Vermogensbeheerders die naast fondsen van andere aanbieders ook eigen (mede)ontwikkelde fondsen opnemen in klantportefeuilles, **identificeren de volumeprikkel** – het is in zulke gevallen immers verleidelijk om zoveel mogelijk klanten in deze eigen fondsen te laten beleggen – en mitigeren dit belangenconflict door deze prikkel expliciet in hun beleid op te nemen.
- Vermogensbeheerders hanteren bijvoorbeeld een vaste (gemiddelde) winstmarge voor de eigen fondsen, zodat ook de **margeprikkel** binnen de groep zoveel mogelijk kan worden **gemitigeerd**.

6. Meldingen: meld incidenten en wijzigingen direct

Een integere bedrijfsvoering vraagt om het tijdig melden van incidenten en materiële wijzigingen aan de AFM. Zorg voor duidelijke procedures en beleid, zodat u weet wanneer melding vereist is. Denk aan integriteits- of informatiebeveiligingsincidenten.

Verplichte meldingen - dit verwacht de AFM van u

- Vermogensbeheerders melden onverwijld aan de AFM (am@afm.nl) wanneer er bijvoorbeeld **wijzigingen** optreden in de **bedrijfsstructuur**, dienstverlening of andere relevante aspecten van hun organisatie. Daarnaast melden zij aan de AFM ook **incidenten** – gebeurtenissen die een ernstige bedreiging vormen voor een integere en beheerste bedrijfsvoering.
- Vermogensbeheerders hebben **procedures** en **maatregelen** voor de behandeling van incidenten en de administratieve vastlegging hiervan.
- Vermogensbeheerders maken in hun beleid voor de omgang met en vastlegging van incidenten en in de AO/IC een **beschrijving** van *wanneer* er sprake is van een materiële wijziging en incident en *welke* gebeurtenissen en/of gedragingen als incident en materiële wijziging kwalificeren. Voorbeelden van meldingsplichtige incidenten zijn integriteitsincidenten en informatiebeveiligingsincidenten. In de beschrijving houden ze rekening met de aard, schaal en complexiteit van hun bedrijf en met de diensten en activiteiten.

² Artikel 4, lid 1, punt 62, MiFID II: Ieder hulpmiddel dat een klant in staat stelt om persoonlijk aan hem gerichte informatie op te slaan zodat deze gedurende een voor het doel toereikende periode kan worden geraadpleegd, en waarmee die informatie later ongewijzigd kan worden gereproduceerd.

7. Compliance: richt de compliancefunctie goed in

Een sterke compliancefunctie helpt uw organisatie binnen de regels te opereren. Dit vraagt om structurele monitoring, duidelijke verantwoordelijkheden en voldoende deskundigheid. Ook bij uitbesteding blijft uw organisatie verantwoordelijk voor de kwaliteit van compliance.

Compliance - dit verwacht de AFM van u

- Vermogensbeheerders richten een **gedegen compliancefunctie** in.
- Vermogensbeheerders zorgen ervoor dat de compliancefunctie haar taken en verantwoordelijkheden op **permanente basis** uitvoert.
- Vermogensbeheerders **leggen schriftelijk** vast hoe de verantwoordelijkheden van de compliancefunctie doorlopend en naar behoren worden uitgevoerd.
- Vermogensbeheerders waarborgen dat de compliancefunctie een **risicogebaseerd monitoringprogramma** opstelt; een programma dat rekening houdt met alle terreinen van de beleggingsdiensten, beleggingsactiviteiten en relevante nevendiensten van de onderneming, inclusief relevante informatie over de monitoring van de klachtenbehandeling. In dit monitoringprogramma worden prioriteiten vastgesteld op basis van de beoordeling van het compliancerisico, zodat dit risico uitgebreid wordt gemonitord.
- Vermogensbeheerders waarborgen dat de compliancefunctie beschikt over de nodige autoriteit, middelen en deskundigheid, en zorgen ervoor dat haar **onafhankelijkheid** gewaarborgd is.
- Vermogensbeheerders mogen de compliancefunctie uitbesteden aan derden. Wel wil de AFM benadrukken dat de vermogensbeheerder altijd zelf verantwoordelijk blijft om te voldoen aan de relevante wet- en regelgeving. Ook moet de uitbesteding voldoen aan de vereisten die gelden voor uitbesteding van werkzaamheden aan derden.³

Pak verbeterpunten actief op

De AFM verwacht dat vermogensbeheerders kennisnemen van de verwachtingen zoals beschreven in dit document en waar nodig verbeteringen doorvoeren binnen hun eigen onderneming. De AFM heeft doorlopend aandacht voor beleggersbeschermingsnormen.

Vragen?

Mocht u naar aanleiding van deze publicatie vragen hebben, neem dan contact op met het Ondernemersloket via ondernemersloket@afm.nl.

³ [AFM doet aanbevelingen voor monitoring van uitbestedingen in de asset management sector](#)